



Advies

Oproep 428 Versterkt Streekbeleid Regio Antwerpen

Brussel, 2 juli 2018

Adviesvraag: Oproep 428 Versterkt Streekbeleid Regio Antwerpen

Adviesvrager: ESF

Ontvangst adviesvraag: 6 juni 2018

Adviestermijn: 30

Goedkeuring raad: 2 juli 2018

Contactpersoon: Niels Morsink - nmorsink@serv.be



De heer Louis Vervloet
Directeur
Managementautoriteit ESF Vlaanderen
Koning Albert II-laan 35
1030 Brussel

contactpersoon
Niels Morsink
nmorsink@serv.be

ons kenmerk
SERV_BR_20180702_VersterktStreekbeleid_nm

Brussel
2 juli 2018

Versterkt streekbeleid

Mijnheer

De SERV geeft een positief advies over de projectvoorstellen 'Antwerpse Voorkempen' en 'Rupel en Antwerpse Zuidrand'.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Hans Maertens
voorzitter

Inhoud

Inhoud	4
Krachtlijnen	5
Advies	6
1 Inleiding	6
2 Advies	7
2.1 Antwerpse voorkampen	8
2.2 Rupel en Antwerpse Zuidrand	8

Krachtlijnen

- Momenteel loopt een evaluatie-opdracht over het versterkt streekoverleg. De sociale partners worden hier graag bij betrokken.
- De sociale partners geven een positief advies over beide projectvoorstellen.

Advies

1 Inleiding

De SERV identificeerde in zijn advies van 5 oktober 2015 een aantal elementen op basis van dewelke de sociale partners de in de conceptnota voorgestelde hervorming van het streekbeleid niet realistisch achtten. Deze opmerkingen betroffen de gebiedsdekkendheid, scheiden van actor- en regierol; gelijkwaardigheid; overheid als facilitator; inhoudelijke en financiële betrokkenheid en engagement; duidelijke finaliteit; binding tussen streekoverleg, sociaal-economisch overleg en arbeidsmarktbeleid; herwaardering van de streekpacten; afstemming met beleid; betrokkenheid van de VDAB. Daarom hebben de sociale partners voor deze elementen in hun evaluatie van de ingediende projectvoorstellen in het kader van het nieuwe Versterkt Streekbeleid extra aandacht.

Er werden in Vlaanderen ondertussen 11 samenwerkingsverbanden streekbeleid goedgekeurd. Een streek kenmerkt zich als een geheel met een sociaaleconomische identiteit en met een herkenbare identiteit in en buiten de regio. Het streekbeleid is het beleid dat de sociaaleconomische ontwikkeling van deze streken ondersteunt. Met uitzondering van de provincie Antwerpen is er in elke streek in Vlaanderen een samenwerkingsverband streekbeleid¹.

Op 2 mei 2017 gaf de SERV een advies over drie projectvoorstellen waaronder de 'Rand rond Antwerpen' en de 'Rupelstreek'. De voornaamste kritiek met betrekking tot het projectvoorstel 'Rand rond Antwerpen' betrof de weinig concrete acties, afwezigheid van duidelijke engagementen van de partners en hermetische beheerstructuur. Daarenboven werden niet alle sociale partners betrokken. Het projectvoorstel de 'Rupelstreek' kreeg een betere evaluatie met sterke prioriteiten, een goed afgebakende sociaaleconomische identiteit en een transparante en samenhangende beheerstructuur. Maar ook voor dit projectvoorstel werd gesuggereerd om concretere acties op te nemen.

Voor deze nieuwe indieningsronde vond er een herschikking van de gemeenten in deze twee voorstellen plaats. De Antwerpse Zuidrand (Kontich, Lint, Boechout, Hove, Edegem, Borsbeek, Mortsels) sluit aan bij de Rupelstreek (Aartselaar, Boom, Hemiksem, Niel, Rumst en Schelle) om het projectvoorstel 'Rupel en de Antwerpse Zuidrand' te vormen. De Kempense gemeenten die bij de vorige ronde deel uitmaakten van het voorstel 'Rand rond Antwerpen' vormen nu het voorstel 'Antwerpse Voorkempen'.

In de projectoproep² ligt de nadruk op het in overleg met sociale partners en provincies vertalen van een visie naar concrete acties. De klemtoon ligt op werkgelegenheidsbeleid, maar ook andere onderwerpen zoals infrastructuur, toerisme, landbouw, welzijn, milieu en duurzaamheid kunnen aan bod komen. Er kunnen ook onderzoeken naar specifieke sociaaleconomische uitdagingen in de streek worden opgezet. Er dient tijdens het project voldoende aandacht te zijn voor overleg en afstemming met de lokale actoren, een duidelijke taak- en engagementsomschrijving in het samenwerkingsverband om de vooropgestelde doelstellingen en acties te realiseren en voor coördinatie, aansturing, opvolging en evaluatie van het samenwerkingsverband. Afgebakende,

¹ ESF (22.01.2018). Fiche oproep 428: Versterkt streekbeleid Regio Antwerpen.

² ESF (22.01.2018). Fiche oproep 428: Versterkt streekbeleid Regio Antwerpen.

meetbare, gedragen en opvolgbare doelstellingen moeten worden geformuleerd met een tijdsplanning om deze te vertalen in acties. Er dient een visie te worden ontwikkeld en een SWOT-analyse uitgevoerd. Om voldoende bestuurs- en daadkracht te hebben moeten er voldoende middelen worden ingezet en zou het samenwerkingsverband indicatief uit 150.000 inwoners en 7 gemeenten moeten bestaan. Verschillende actoren (lokale besturen, sociale partners, provincies en de Vlaamse overheid) moeten maximaal worden betrokken. Het projectvoorstel moet aantonen dat men een voorstel tot deelname aan het samenwerkingsverband streekbeleid heeft geformuleerd aan de sociale partners en de provincie(s).

Momenteel loopt een evaluatie-opdracht over het versterkt streekoverleg. De sociale partners worden hier graag bij betrokken.

2 Advies

De sociale partners geven een positief advies over beide projectvoorstellen. Aangezien beide projectvoorstellen in grote lijnen hetzelfde zijn, geldt de meeste feedback voor beide voorstellen. Beide projectvoorstellen hebben een duidelijke focus. Samenwerking op het gebied van deze focus kan inderdaad een spill-over effect hebben naar andere domeinen. In beide voorstellen is er een goed overzicht van de inhoud van vorige streekpacten en een heldere SWOT-analyse met overzichtelijke leerelementen. Er wordt gedetailleerd toegelicht wie de deelnemers zijn. Er is ook een overzichtelijke beheerstructuur aangestuurd door een politieke stuurgroep. Het enten van de werking op de bestaande werking en overlegcultuur van de intercommunale kan de actiegerichtheid en betrokkenheid versterken. De dagdagelijkse leiding is in handen van de projectcoördinator die voldoende autoriteit dient te hebben om het project te kunnen trekken.

Beide projectvoorstellen komen zo sterk overeen dat niet de gelijkenissen, maar de verschillen erg opvallen. Zo lezen we in het voorstel van de Voorkempen over de betrokkenheid van de sociale partners in het verleden: "Ook de betrokkenheid van de sociale partners was niet steeds voldoende. In het nieuwe voorstel worden de sociale partners van bij de start betrokken in de concrete werkgroepen en stuurgroep." In het voorstel van de 'Rupel en Antwerpse Zuidrand' over de betrokkenheid van de sociale partners: "Ook de betrokkenheid van de sociale partners was niet unisono." De sociale partners werden uitgenodigd om deel te nemen, maar helaas ging initieel voor de Voorkempen enkel Unizo daar structureel op in. Ondertussen bevestigde ook het ABVV zijn deelname aan beide projecten. Voor het voorstel van de Rupelstreek en Zuidrand bevestigde ook nog het ACV de deelname. Ook Horeca Vlaanderen wil zich mee engageren. Het is goed dat desondanks de deur open blijft voor de andere sociale partners om deel te nemen aan de politieke stuurgroep.

De streekvisie dient nog te worden uitgebouwd. Bij het uitbouwen daarvan dient er ook effectief rekening te worden gehouden met de zwaktes van de vorige streekpacten. Zo wordt in de analyse opgemerkt dat het operationeel engagement van de partners niet steeds duidelijk was. Maar ook in deze projectvoorstellen wordt open gelaten wat en wanneer de operationele partners zullen bijdragen.

Breder mag het concreet uitwerken van het tewerkstellingsbeleid niet uit het oog worden verloren. In het projectvoorstel van Rupel en de Antwerpse Zuidrand worden in erg algemene termen verschillende punten opgesomd die in een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de VDAB aan bod zouden komen zoals een betere match van beroepsopleidingen, maar er wordt niet gespecificeerd hoe dit zou gebeuren. Men zou beter in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst

met VDAB potentieel waardevolle acties die reeds door de RESOC werden opgenomen zoals overleg over IBO en input geven voor het JOP van VDAB Antwerpen kunnen opnemen. De lokale besturen uit de Voorkempen hebben reeds een samenwerkingsovereenkomst met de VDAB. Een meer uitgewerkt overzicht van de inhoud, doelstellingen en acties had ook daar welkom geweest.

Het is niet helemaal duidelijk waarom andere doelstellingen uit vorige streekpacten zoals economische ontwikkeling niet verder worden meegenomen. Met name vanwege de gedeelde leegstandsproblematiek had dit een logische keuze geweest.

Hoewel het gebruik van 'open data' en een klimaatplatform innovatief zijn, is het niet duidelijk hoe ze in beide projectvoorstellen het streekoverleg een nieuwe dynamiek geven. Het had relevant geweest om het klimaatplatform op te nemen bij uitdagingen en projecten, maar dat is niet het geval bij ontwikkelprocessen. Wel een goed idee bij innovatieve ontwikkelprocessen in het projectvoorstel van de Rupel en Antwerpse Zuidrand is het betrekken van studenten van universiteiten en Hogescholen en hen ideeën laten ontwikkelen die bijdragen tot het toeristisch aanbod in de regio. Om deze methode verder uit te werken zou men zich kunnen richten op studenten van het PIVA waar een studierichting Toerisme wordt gedoceerd. Men zou in het kader van de eindproef van deze studenten kunnen voorstellen om rond de ontwikkeling van het toeristisch potentieel van de streek te werken of men zou deze studenten structureel stageplaatsen kunnen aanbieden.

Tenslotte ontbreekt in beide projectvoorstellen een strategie om provinciale, Vlaamse en federale mandatarissen bij het streekoverleg te betrekken. Op een streekevent na blijft het bij hoop en bedoelingen. In beide voorstellen wordt nochtans erkend dat dit een gebrek in de regio is en een opportuniteit om het streekbeleid te versterken.

2.1 Antwerpse voorkempen

Het projectvoorstel heeft een duidelijke focus op het fietsbeleid. Zo wordt het projectvoorstel ingebed in de bredere werking rond de vervoersregio Antwerpen waardoor het minstens relevant is. Het voorstel werd ook grondig voorbereid en gedocumenteerd. Zo vonden er onder andere workshops met en bevestigingen bij betrokkenen, bewoners en welzijnsactoren plaats. Het fietsbeleid sluit ook aan bij het arbeidsmarktbeleid via sociale economie. Dit wordt onder andere concreet gemaakt in het project 'Een tweede leven voor gestolen en gevonden fietsen'.

Verder overloopt het voorstel verschillende bestaande samenwerkingen op andere terreinen zoals de zorg, tewerkstelling, klimaat. Veel van deze initiatieven lopen al lange tijd in verschillende gemeenten en sommige ontvangen reeds subsidies van het ESF. De meerwaarde in het kader van streekoverleg kan zijn om deze projecten te evalueren en eventueel uit te breiden met de partners uit het streekbeleid of gelijkaardige projecten met andere gemeenten op te zetten. Net omdat de gemeenten geen traditie hebben van samenwerking, ligt hier een mooie opportuniteit.

2.2 Rupel en Antwerpse Zuidrand

Het belangrijkste verschil is dat dit projectvoorstel zich focust op toerisme, terwijl de Voorkempen zich concentreren op samenwerking rond het fietsbeleid. Dit projectvoorstel lijkt minder goed doordacht dan dit van de Voorkempen, zo worden er bijvoorbeeld weinig lessen getrokken uit de bestaande samenwerkingen. Ook uit de opsomming van bestaande streekinitiatieven zoals proefproject vervoersregio Antwerpen of de VZW Rivierenland worden geen lessen getrokken.

Het zou relevant zijn om in het streekoverleg ook te reflecteren over antwoorden op andere uitdagingen die in het projectvoorstel worden genoemd maar waar geen antwoord op worden geboden zoals de groeiende bevolking.

Als antwoord op de vraag om aan te tonen dat de streek een gemeenschappelijke sociaaleconomische identiteit heeft, maakt het projectvoorstel verrassend en grondig de grote verschillen duidelijk. Dit wordt ook bijgevolg als één van de uitdagingen opgenomen. En dit projectvoorstel is inderdaad een goede opportuniteit om de Rupel en de Antwerpse Zuidrand meer te integreren. Zo kan bijvoorbeeld de VZW Zuidrand ideeën uitwisselen met de VZW Rupelstreek en samen werken rond het ontwikkelen van aansluitende fietsroutes en wandelpaden. De bedoeling om vanuit samenwerking op vlak van toerisme een spill-over effect te hebben naar samenwerking op andere domeinen is erg goed. Daartoe dient actief te worden gewerkt. Een ander voorbeeld van een integratie-opportuniteit is het instappen van de gemeenten uit de Zuidrand in de sociale onderneming Vlotter.

Het projectvoorstel bevat enkele concrete projecten zoals '75 jaar bevrijding', anderen moeten nog verder worden uitgewerkt zoals het project rond streekproducten: "Bruggen slaan tussen de aanbieders van streekproducten en de horeca, retail en andere sectoren" is goed, maar hoe zal dit gebeuren? Bijvoorbeeld via een beurs?